GRAMATYKA · CZASY

Czas teraźniejszy o przyszłości: ustalenia, rozkłady jazdy i zdania z when

Igor Zadrużyński

Opublikowano 13 listopada 2026

O LEKCJI

Na drzwiach lodówki wisi kalendarz: we wtorek dentysta, w czwartek kolacja u teściów, w sobotę mecz. W szufladzie leży bilet: London King's Cross – York, departs 07:42. Wszystko to przyszłość, a jednak po angielsku powiesz o niej... czasem teraźniejszym: "I'm seeing the dentist on Tuesday. My train leaves at 7.42." Gdy przyszłość jest już ustalona, zapisana, opłacona, angielski traktuje ją prawie jak teraźniejszość. O tym jest ta lekcja.

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Czasy

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SPIS TREŚCI

1. Gdy przyszłość jest już ustalona 2
2. Present Continuous: umówione, zarezerwowane 2
3. Present Simple: rozkład, program, kalendarz 2
4. Po when , if , as soon as – bez will 3
Źródła i dalsza lektura 5

To trzecia lekcja o przyszłości, po *will*[1] i *be going to*[2]. Zobaczysz, kiedy o przyszłości mówimy w Present Continuous, kiedy w Present Simple, i dlaczego po *when*, *if* czy *as soon as* nie ma *will*. Budowę obu czasów znasz z lekcji o Present Simple[3] i Present Continuous[4]. Na końcu jest siedem ćwiczeń ze sprawdzaniem odpowiedzi.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czas-terazniejszy-o-przyszlosci/

1. Gdy przyszłość jest już ustalona

REGUŁA

Czas teraźniejszy o przyszłości w jednym zdaniu

Present Continuous – to, co umówiliśmy z innymi (spotkania, wizyty, wyjazdy). **Present Simple** – to, co wynika z rozkładu, programu, kalendarza. Do tego czas teraźniejszy po *when, if, as soon as* i podobnych.

Polszczyzna robi to samo, tylko o tym nie myślimy: „Jutro *jadę* do Krakowa", „Pociąg *odjeżdża* o siódmej". Angielski dodaje tylko rozróżnienie: umówione przez ludzi czy ustalone przez rozkład.

2. Present Continuous: umówione, zarezerwowane

Present Continuous (*am / is / are* + *-ing*) mówi o przyszłości, która jest **uzgodniona**: z kimś się umówiliśmy, coś zarezerwowaliśmy, kupiliśmy bilety. Prawie zawsze z określeniem czasu (*tonight, on Friday, next week*), bo bez niego zdanie mogłoby znaczyć „teraz".

PRZYKŁADY

- **I'm having lunch with my old boss on Thursday.**
  W czwartek jem lunch z moim dawnym szefem.
- **We're flying to Belfast on the twelfth. The tickets are booked.**
  Dwunastego lecimy do Belfastu. Bilety są zarezerwowane.
- **My parents are coming for Sunday lunch, so I'm not going anywhere.**
  Rodzice przychodzą na niedzielny obiad, więc nigdzie się nie wybieram.

Najczęstsze pytanie o czyjeś plany brzmi właśnie w tym czasie: *What are you doing this weekend?* Albo, przed zaproszeniem: *Are you doing anything on Saturday?*

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~What do you do on Saturday? I meet Tom at six tomorrow. What will you do tonight? (gdy pytamy o plany)~~

✓ **What are you doing on Saturday? I'm meeting Tom at six tomorrow. What are you doing tonight?**

What do you do? to pytanie o zawód albo zwyczaje („czym się zajmujesz?"). O plany na konkretny dzień pytamy w Present Continuous. *What will you do?* brzmi raczej jak „co teraz zrobisz?" w trudnej sytuacji.

3. Present Simple: rozkład, program, kalendarz

Present Simple mówi o przyszłości, która wynika z **rozkładu jazdy, planu zajęć, programu, kalendarza** – czegoś, na co zwykle nie mamy wpływu.

PRZYKŁADY

- **The last train to Brighton leaves at 23.52.**
  Ostatni pociąg do Brighton odjeżdża o 23.52.
- **Term starts on the fourth of September.**
  Semestr zaczyna się czwartego września.
- **What time does the match kick off? – Three o'clock.**
  O której zaczyna się mecz? – O trzeciej.
- **Tomorrow is Friday, thank goodness.**
  Jutro piątek, dzięki Bogu.

O własnych planach Present Simple zwykle nie mówimy: *I meet Tom tomorrow* brzmi jak notatka w kalendarzu albo rozkład zajęć. W rozmowie powiemy *I'm meeting Tom tomorrow*. Wyjątek to plany ułożone jak rozkład, np. program wycieczki: *We land at nine, check in at the hotel at eleven and visit the castle after lunch.*

4. Po *when, if, as soon as* – bez *will*

To reguła, na której Polacy potykają się najczęściej. W zdaniach podrzędnych czasu i warunku, które zaczynają się od *when, as soon as, before, after, until, once, by the time, if, unless*, o przyszłości mówimy **czasem teraźniejszym**. *Will* stoi tylko w drugiej części zdania.

when / if / as soon as... + czas teraźniejszy, + will / tryb rozkazujący

PRZYKŁADY

- **I'll text you as soon as I land.**
  Napiszę do ciebie, jak tylko wyląduję.
- **If it rains tomorrow, we'll go to the Science Museum instead.**
  Jeśli jutro będzie padać, pójdziemy zamiast tego do Muzeum Nauki.
- **Don't open the oven until the timer goes off.**
  Nie otwieraj piekarnika, dopóki minutnik nie zadzwoni.

Gdy chcemy podkreślić, że coś musi się najpierw *skończyć*, w tej części zdania stawiamy Present Perfect: *I'll ring you when I've finished* (zadzwonię, jak skończę).

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~I'll call you when I will get home. If it will be sunny, we'll have a picnic.~~

✓ **I'll call you when I get home. If it's sunny, we'll have a picnic.**

Po polsku mówimy „kiedy *wrócę*", „jeśli *będzie* słonecznie" – w czasie przyszłym. Po angielsku w tej części zdania stoi czas teraźniejszy: *when I get home, if it's sunny.*

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czas-terazniejszy-o-przyszlosci/

UWAGA: NIE KAŻDE WHEN

Reguła dotyczy tylko zdań, które mówią *kiedy* albo *pod jakim warunkiem* coś się stanie. Gdy *when* zaczyna pytanie albo stoi po *know, wonder, ask, will* zostaje:

- *When will you be back?* (pytanie: kiedy wrócisz?)
- *I don't know when she'll arrive.* (nie wiem, kiedy przyjedzie)
- ale: *I'll make tea when she arrives.* (zrobię herbatę, kiedy przyjedzie)

CIEKAWOSTKA: PRZYSZŁOŚĆ BEZ CZASU PRZYSZŁEGO

Angielski miał z czasem teraźniejszym w roli przyszłego bardzo długą znajomość. W staroangielskim, tak jak w innych dawnych językach germańskich, czasownik miał tylko dwa czasy: przeszły i teraźniejszy (nazywany przez językoznawców „nieprzeszłym"). Ta druga forma mówiła i o tym, co jest, i o tym, co będzie. Jedna z prac językoznawczych na ten temat nosi przewrotny tytuł *There's no future in Old English*, czyli „W staroangielskim nie ma przyszłości".

Will i *shall* dopiero wtedy zaczynały tracić dawne znaczenia „chcieć" i „musieć" (o tym w lekcji o will i shall[1]). A dzisiejsze *The train leaves at seven* i *when I get home* to ślady tamtego, starszego systemu.

DIALOG

Kate: Are you doing anything on Friday evening?

Ben: I'm having dinner with my in-laws, unfortunately. Why?

Kate: There's a quiz at the Red Lion. It starts at eight.

Ben: What time does it finish?

Kate: Around half ten, I think.

Ben: Well, if dinner finishes early, I'll come along. I'll text you as soon as I leave.

Ben mówi o umówionej kolacji w Present Continuous (*I'm having dinner*), o programie quizu – w Present Simple (*it starts, it finishes*), a o swojej decyzji – z *will*, ale po *if* i *as soon as* w czasie teraźniejszym (*if dinner finishes, as soon as I leave*).

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Present Continuous – plany umówione z innymi: *I'm meeting Tom on Friday.*
- Pytanie o czyjeś plany: *What are you doing tonight?* (nie *What do you do*).
- Present Simple – rozkłady, programy, kalendarz: *The train leaves at 7.42.*
- Po *when, if, as soon as, before, after, until, unless* – czas teraźniejszy, nie *will*.
- Gdy coś ma się najpierw skończyć: *when I've finished.*
- W pytaniu i po *I don't know when...* *will* zostaje.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/czas-terazniejszy-o-przyszlosci/

DLA NAUCZYCIELA

Present Continuous o przyszłości najlepiej ćwiczy się „Kalendarzem”: każdy uczeń dostaje pusty tydzień i wpisuje pięć zajęć (prawdziwych albo wymyślonych). Potem chodzi po klasie i próbuje umówić się z trzema osobami na kawę: *Are you doing anything on Tuesday afternoon? – Sorry, I'm going to the dentist.* Rozkłady w Present Simple można przećwiczyć na prawdziwych rozkładach jazdy, programach kin albo planie lekcji. Regułę „bez *will* po *when*” dobrze utrwala łańcuch zdań: *When I finish school, I'll go to university. When I go to university, I'll...* – każdy uczeń dokłada jedno ogniwo.

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- British Council, LearnEnglish, *Talking about the future* (English Grammar Reference, w tym część o czasie teraźniejszym w zdaniach z *when* i *if*), https://learnenglish.britishcouncil.org/free-resources/grammar/english-grammar-reference/talking-about-future [dostęp: 13.11.2026].
- British Council, LearnEnglish, *Future forms: 'will', 'be going to' and present continuous* (B1–B2 grammar), https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar/b1-b2-grammar/future-forms-will-be-going-present-continuous [dostęp: 13.11.2026].
- Cowper E., Hall D. C., Bjorkman B., Tollan R., Banerjee N., *There's no future in Old English*, „Proceedings of the 2015 Annual Conference of the Canadian Linguistic Association”, https://cla-acl.artsci.utoronto.ca/pdfs/actes-2015/Cowper_Hall_Bjorkman_Tollan_Banerjee-2015.pdf [dostęp: 13.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o czasie teraźniejszym w znaczeniu przyszłym, o Present Continuous dla ustaleń i o czasach po *when, if, as soon as*.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały o czasie teraźniejszym w znaczeniu przyszłym oraz o *when* i *if*.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/will-i-shall/
2. https://zadruzynski.com/be-going-to/
3. https://zadruzynski.com/present-simple/
4. https://zadruzynski.com/present-continuous/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

> Igor Zadrużyński, *Czas teraźniejszy o przyszłości: ustalenia, rozkłady jazdy i zdania z when*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/czas-terazniejszy-o-przyszlosci/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com